

Beszámoló

2025-ben egy esszéregény ötletével pályáztam a Communitas Alkotói ösztöndíjra, amelyben a női menstruációs ciklus megírását tűztem ki célul, *Holdtölte* munkacímmel. A ciklusnaplót mindenekelőtt non-fikciós írásként kezeltem, és a téma intimitása miatt a *Substack* hírlevél-oldalt választottam közlési felületként. Bár a jegyzetelést már tavaly tavasszal elkezdtem, a [Holdtölte](#) legelső bejegyzése júliusban ment ki az olvasókhöz, és azóta összesen hét bejegyzés született, ami a hagyományos 28 napos ciklusból 23 napot fedett le. A projekt utolsó bejegyzésén most dolgozom, ami nyolcadikként a feldolgozatlanul maradt napokat gyűjti egybe.

A pályázati tervemből két mondatot emelnék ki, ezekre reflektálnék az elmúlt egy év alkotói munkájának fényében: tavaly azt írtam, hogy „a *Holdtölte* elképzelésemben 13x28, vagyis 364 változó hosszúságú feljegyzést fog tartalmazni”, illetve „az elmúlt évek éresi folyamata megerősített abban, hogy vállalhatom azt, hogy a hagyományos fikció íróként nem vonz, sőt untat és taszít”.

Amikor nekikezdtem a munkának, elég hamar egyértelművé vált, hogy azáltal, hogy saját magamat és testemet tettem a megfigyelés és a reflexió tárgyává, a véletlenszerű, önkényes, netán terápiás írás mehet a kukába, ide rendszer kell és tudatosság, illetve az olvasói jelenlét miatt bejött az érdekeltség, az izgalmasság, és a megoszthatóság kérdése is. Az első hónapokban mégis hagytam, hogy azokról a napokról írjak hosszabban, amelyek kikövetelték maguknak, és ezek közül azokat dolgoztam át megosztható anyaggá, amelyek meghaladták a hétköznapiság szintjét, és bennem is elindítottak olyan gondolatokat, amelyeket érdemesnek találtam a közlésre. Úgy alakult azonban, hogy egy-egy ciklusnapról több eljegyzés is született a hónapok során, míg másokról egy sem, ezért az alkotói év második felében a fókuszom arra tevődött, hogy a meg nem írt napokban magamat írásra kényszerítsem, és értelmezési keretet találjak arra is, hogy mi húzódhat a kreatívabb, elmélkedőbb és inspiráció nélküli napok váltakozása mögött.

A projekt sikeressége vagy sikertelensége a második idézett mondathoz kötődik: az egy év alatt végig alkotói kérdés maradt, hogy mit írok meg, mit osztok meg az életemből, a testi-lelki szenvedéseimből, és hogy milyen nyelven lehet írni a fájdalmas menstruációs ciklusról annak érdekében, hogy ne ömlengés, ne panaszkodás legyen a végeredmény. Írói életemben először éreztem meg a non-fikciós, illetve önéletrajzi írás szorítását: az év során voltak olyan

orvosi látogatások, fizikai és mentális mélyrepülések, magánéleti konfliktusok, válságok, amelyek egyrészt szorosan kötődtek a *Holdtölte* írói célkitűzéséhez, másrészt képtelenség lett volna őket egy az egyben az olvasóim, követőim elé tárni. Úgy érzem, ennek okán megrekedt a vállalásom, olyan pillanatok, élethelyzetek (nyilvános) megörökítése maradt ki a ciklusnaplóból, amelyek bár irodalmi anyagként erősek lettek volna, emberanyagként, Bea-anyagként túllépték a magánélet határait. Íróként először szembesültem azzal, hogy ez az anyag, ez a tapasztalás egy másféle szövegvilágot követel, azaz a fikció távolsága tudja mégis felszabadítani az élményanyagot a magánélet szorítása alól, a fikció lesz az, ami által egy-egy jelenet transzponálódhat, és ezáltal emészthető lesz, általánossá, egyetemessé válik.

Hiszen a *Holdtölte* és az elmúlt egy év legnagyobb hozadéka az volt, hogy számos nővel, közeli és távoli ismerősökkel, barátnőkkel, kollégákkal kezdtem el arról beszélgetni, hogy nőként hogyan éljük a havi ciklusunk okozta változásokat, hogy egyáltalán mit tudunk a testünkben végbemenő biológiai folyamatról és annak érzelmi-szellemi vonatkozásairól, milyen társadalomban, közösségben élünk, és ezek hogyan gátolják vagy támogatják a női létezés sajátos mechanizmusát. A legnagyobb eredménynek, kincsnek ezeket a beszélgetéseket tekintem, amelyek pontosan arra mutattak rá, hogy amivel küzdök, korántsem egyedi, elszigetelt eset, hanem sok millió nő egzisztenciája, és pont emiatt kívánkozik a téma a szépírási területére, ahol a fókusz immár nem az én személyemen, az én testemen és az én kihívásaimon nyugszik, hanem a reprodukív női testen mint olyanon. Ez a felismerés az, ami kissé megbicsaklott írói önbizalmamat új lendülettel éleszti fel: az anyagot, az elmúlt egy év intenzív kutatását és önvizsgálatát leginkább performatív szövegbe, egy monodrámába szeretném önteni, abban kamatoztatni, megtalálva azt a formát, ami a közös tapasztalás dimenziójába vezet az önéletrajziság helyett.

Bár a *Holdtölte* volt a fő fókusza az ösztöndíjas elmúlt egy évnek, számos egyéb irodalmári feladatom volt: lektoráltam egy gyerekkönyv-sorozat magyar fordítását, recenziót és mesét írtam, doktori disszertációt korrektúráztam, elindítottam egy személyes könyvajánló sorozatot a saját Instagram-oldalomon (eddig [Lönhárt Melinda új kötetét](#) és [Kozma Katinka 19. századi naplóírót](#) ajánlottam, előkészületben Ugron Nóra második kötetének ajánlója), illetve régi vágyam teljesült, és sikerült elkészíteni Elise Wilk három női szereplős drámájának (*Semnale disperate cãtre planeta Pluto*) első fordítását, aminek a *Vészjelzés, várszjelzés Plútó!* munkacímet adtam. A drámában egy kislány, egy fiatal nő és egy érett anya hangja szólal meg, rendkívüli, igazi szereplehetőséget kínálva három különböző alkatú színésznőnek (a szerző a drámát felkérésre írta, a szereplőnek 20-20 megszólalása van). A három szólam különbözősége fájdalmas, mégsem disszonáns szimfóniát hoz létre. A magány és az elszigeteltség kiül az

ablakra, amelyen keresztül hallgatjuk ezeket a nőket. A poszt-covid világunk még ismerősebbé, még közelebbé, még emberibbé tesz minden jelzést, amely kétségbeesetten a Plútó felé – és hozzánk – tőlük érkezik.

Köszönettel tartozom az Ösztöndíjbizottságnak, hogy bizalmat szavaztak nekem és munkásságomnak. Rengeteget tanultam magamról íróként, és elmondhatom, hogy átalakult az íráshoz való viszonyulásom is. Ehhez az is kellett, hogy (valamennyire) felszabadítsam magam a publikációs kényszer alól és nagyobb teret adjak a kísérletezésnek, előkészítve a terepet további izgalmas munkáknak, amelyeket immár szépíróként is büszkén vállalhatok.

Tisztelettel és köszönettel,

Kovács Bea

Szövemutatvány

A *Holdtölte* eddig megjelent szövegei ezen a linken találhatóak:

<https://holdtolte.substack.com/>

Elise Wilk: *Vészjelzés, vészjelzés, Plútó!* (fordítás, munkacím)

VERA:

karla pénzt lopott az anyja táskájából
és tejszínhabos eklereket vett
ültök a kék fiatban
és esztek
karla nem jöhet kirándulni
megbüntették
mert megharapta az osztályfőnököt
te sem mentél el
hogyan vele maradj
amúgy is karlához képest
a többi lány halálunalmas
van bátorsága megtenni dolgokat
amiket senki nem tesz meg
péntek este az autóbusz korlátjánál táncolt
valami fiúk megtapsolták

majd leszálltak
ti a buszon maradtatok a végállomásig
leszálltatok a hídnál a városból való kijáratnál
minden alkalommal amikor elhajtott egy autó
karla felemelte a szoknyáját
neked nem volt merszed
de legközelebb te is megcsinálod
nem nagy dolog
megcsinálod különben
karla új barátnőt talál magának

MARA:

az autóban ülsz
a kezeid a kormányon
még nem tudod
hogy a következő napokban
újabb képek fognak megjelenni
újabbak és újabbak
az egyik közülük az
amikor először voltatok együtt a tengeren
mielőtt elmentetek volna egész éjjel nem aludtál az izgalomtól
felpróbáltál vagy 30 furdóruhát mire megtaláltad a tökéletest
fekete rajta cseresznyék
meleg van az égen egy sárkány repül valaki kiabál fánkillat
minden kék napernyőn az áll pepsi
elbóbiskoltál amikor felébredsz kicsit szédülsz
a melletted lévő törölközőn már nincs senki
vársz
ő nem jön
a part felé futsz a vizet nézed
semmi
a tenger úgy csillog mint egy teflon sütő
őt jóval később fogod megtalálni
miután az egész parton kerested
két lépésre van a törölközőitektől
nem láttad
mert egy nagy gödröt ásott a homokba

és bemászott oda
egy kislány türkiz fürdőbugyiban egy vödör vizet tölt a fejére
ő kacag
soha nem láttad őt így kacagni
veled

DORA:

mielőtt megszületett azt remélted
hogy egy reggel felébredsz és a pocakod nem lesz már
ezt remélted végig
a doktornő fekete garbót visel a köpeny alatt
egy láncon a nyakáról lelóg
egy vastag keretes szemüveg
az ötödik hónapban van kisasszony mit akar már hogy csináljunk
a klinika folyosója sötét és klórszag van
ülsz egy széken és vársz
hogy visszahívjanak
hogy azt mondják
üljön le elnézést kérek tévedtem
de nem hív senki
a buszon hazafelé az arcodat az ablakhoz nyomod becsukod a szemed
és arra gondolsz hogy láttad egy filmben hogy egy nő addig ugrált le a szekrényről amíg elvesztette a
terhességet
aztán eszedbe jut hogy hallottad valahol
hogy az emberek meghalnak ha levegőt fecskendezel a vénájukba
este ülsz az ágy szélén az injekciós tű a kezében és félsz
aztán bebújsz a paplan alá és azt reméled
hogy csoda történik
és reggelre
a pocakod eltűnik
néhány hónap múlva egy sötétkék babakocsit tolsz a tömbház mögötti sétányon
fölöttetek elhalad egy sereg szürke madár
majd egy elefánt alakú felhő